

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.387/2015/3. szám

A Debreceni Ítéltábla a Lampé Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Lampé Zoltán ügyvéd; címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a Dr. Győrfi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Győrfi Attila ügyvéd; címe) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Debreceni Törvényszék 6.P.21.508/2014/22. számú ítélete ellen a felperes részéről 24. sorszám alatt előterjesztett és 25. sorszám alatt indokolt fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy az államnak, az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására fizessen meg 40 000 (negyvenezer) Ft összegű fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s:

A felperesi szociális szövetkezetet kilenc természetes személy és **X** Város Önkormányzata alapította; az alapszabálya szerinti tevékenységét 2013 szeptembere óta folyamatosan végzi.

Az alperes 2014 őszén **X** városban polgármester-jelöltként indult a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán.

A választási kampányban, 2014. október 8. napján polgármester-jelölti vitára került sor, amelyet a **x-ii** helyi televízió élő adásban közvetített.

E vitában az alperes a felperesi szövetkezettel kapcsolatban az alábbi állítást tette: „hogyan lehet az, hogy ennek a szociális szövetkezetnek van egy büntetett előéletű tagja is,

ráadásul, ha jól tudom, akkor vezető beosztásban. Miért ez az etalon, miért ehhez kell nekünk igazodni, és miért kell ezeket a problémákat elfüggönyözni?"

A polgármester-jelölti vita a kábeltelevíziós rendszeren keresztül - **X** város területén - elviekben 3924 háztartásban volt nézhető; a műsor pontos nézettségi adata nem állapítható meg.

Az adás teljes terjedelmében feltöltésre került a **x-i** helyi televízió internetes oldalára, valamint a **Y** előbbi weboldalon 299-en, utóbbin 360-an nézték meg. A video felkerült a **f**-ra is.

A felperes a fentebb idézett, valótlannak bizonyuló alperesi állításra visszavezethetően őt ért hátrányt nem bizonyított és hátránya az ún. köztudomás-doktrínát alkalmazva sem volt mutatható ki.

A felperes kereseti kérelmében annak a megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a jóhírneve védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a polgármester-jelölti vitában azt állította, hogy a felperesi szövetkezet tagjai között büntetett előéletű vezető tisztségviselő van. Az elégtételadás körében az alperest arra kérte kötelezni, hogy saját költségén, 15 napon belül, a **x-i** városi televízióban, hétköznap este 18 és 20 óra között, két alkalommal, 3 nap különbséggel tegyen közzé egy olyan nyilatkozatot, miszerint 2014. október 8. napján a polgármester-jelöltek nyilvános vitájában a felperesről valótlannul állította, hogy a tagjai között büntetett előéletű vezető tisztségviselő van.

Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest 500 000 Ft összegű sérelemdíj és a perrel felmerült költségeinek a megfizetésére.

Hangsúlyozta, hogy az alperes által megfogalmazott állítás „széleskörű felháborodást” eredményezett, illetőleg amikor a felperesnek egy pályázat eredményeként lehetősége nyílt 15 fő foglalkoztatására, akkor ezek az emberek megrendültek és elbizonytalanodtak a szövetkezettel szemben.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

A törvényszék 22. sorszámú ítéletében megállapította, hogy alperes neve alperes megsértette a felperes neve felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy 2014. október 8-án a **x-i** helyi televízió által közvetített polgármester-jelöltek vitájában azt állította, hogy a felperes neve tagságában egy büntetett előéletű személy is van, azt sugallva, hogy az érintett személy vezető beosztású.

Kötelezte az alperest, hogy az ítélet rendelkező részének az első bekezdését a saját költségén, 15 napon belül, a **x-i** helyi televízióban hétköznap este 18 és 20 óra között, két alkalommal, 3 nap különbséggel felolvasott közleményként tegye vagy tettesse közzé. Feljogosította a felperest, hogy amennyiben az alperes ennek nem tesz eleget, úgy az ítélet rendelkező részének az első bekezdésében foglalt szöveget a második bekezdésben foglalt helyen és módon az alperes költségére közzétegye vagy közzétettesse. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 18 000 Ft összegű perköltséget, s megállapította, hogy az ezt meghaladóan felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Indokolásában - a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. §-ának (1) és (2) bekezdéseit, 2:45. §-ának (2) bekezdését, 3:1. §-ának (3) bekezdését, illetőleg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. §-ának (3) bekezdését és a 164. §-ának (1) bekezdését felhívva - megállapította, hogy az alperes a valótlannak bizonyuló tényállításával megsértette a felperes jóhírnevét, alaptalannak találta ugyanakkor a felperes sérelemdíj megfizetése iránti igényét. E körben a Ptk. 2:52. §-át, 6:519. §-át, 1:4. §-ának (1) bekezdését felhívva kifejtette, hogy az alperes által megvalósított személyiségi jogi jogsértés nem olyan súlyú, amely megalapozná a sérelemdíj magánjogi büntetés funkciójának az érvényesítését. Az alperes az inkriminált tényállítás megtételekor pusztán gondatlan volt, mert elmulasztotta az általa hallott értesülések valóságának a kontrollálását, ugyanakkor a nyilatkozata nem értékelhető minden alapot nélkülöző, szándékosan, rosszindulatúan lejárató célzatú és jellegű közlésként, s az sem hagyható figyelmen kívül, hogy az a szövetkezeti tag, akire az alperes utalni kívánt, bár nem terhelti, hanem tanúkénti minőségben és 15 évvel a perbeli állítások megfogalmazása előtt, de részese volt egy verekedés tárgyában indult szabálysértési eljárásnak.

A sérelemdíj kompenzációs funkciójának oldaláról megközelítve hangsúlyozta, hogy a perbeli jogsértéssel okozati összefüggésben nem állapítható meg a felperesnél bekövetkezett olyan hátrányos következmény, amelynek a vagyoni eszközökkel történő kompenzációja indokolt lenne, és amely megalapozná a sérelemdíj szankciójának az alkalmazását.

Megjegyezte, hogy a bíróság által elrendelt elégtételadás szankciója alkalmas a felperest ért - az alperes által állított valótlán tény nyilvánosság előtt való megjelenésében manifesztálódó - hátrány reparálására.

A perköltség viseléséről a Pp. 80. §-ának (2) bekezdését és a 81. §-ának (1) bekezdését, a teljesítési határidőről a Pp. 217. §-ának (1) bekezdését felhívva rendelkezett.

Az első fokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását és az alperes 500 000 Ft sérelemdíj 15 napon belüli megfizetésére kötelezését kérte.

Indokolása szerint a bíróságnak a jogsértés megállapítására tekintettel sérelemdíj megfizetésére kellett volna köteleznie az alperest. Mértéke meghatározása során köztudomású tényként kellett volna értékelnie, hogy a polgármester-jelölti vitát a perbeli esetben is kiemelt figyelem kísérte, a felperesnek maga a polgármester és a városi önkormányzat is a tagja, ezért számukra alapvető fontosságú kérdés mind a szövetkezet, mind tagjainak a feddhetetlensége.

Az az alperesi állítás, miszerint a felperesnek van egy büntetett előéletű vezető tisztségviselő tagja, a köztudomás szerint is alkalmas a felperes feddhetetlenségének a megkérdőjelezésére.

Álláspontja szerint a törvényszék megalapozatlanul vonta le azt a következtetést, hogy az alperes nyilatkozata „rendelkezik némi valósághoz köthető alappal”, ugyanis az, hogy valakit 15 évvel ezelőtt bármilyen ügyben tanúként meghallgatnak, nem fogalmazható át úgy a nagyközönség előtt, hogy az a személy büntetett előéletű. Az pedig, hogy ennek a személynek az állítólagos büntetett előéletével kapcsolatban ~~X~~on bármilyen szóbeszéd is lenne, szintén megalapozatlan, valótlán és az alperes részéről bizonyítatlan állítás.

Az alperes nem terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-a (3) bekezdésének első mondata értelmében fellebbezés hiányában nem érintette a törvényszék ítéletének a személyiségi jogi jogsértést megállapító, illetőleg az alperest elégtételadásra kötelező rendelkezéseit.

A fellebbezés alaptalan.

A törvényszék a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, megfelelő irányú és mélységű bizonyítást folytatott le, az ítélet tábla az abból levont következtetéseit is mindenben és maradéktalanul osztotta, pusztán a fellebbezésben írtak miatt rögzíti az alábbiakat:

A Ptk. 2:52. §-ának (1) bekezdése szerint, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

Az e szakaszhoz fűzött indokolás szerint „a sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja és egyben magánjogi büntetése.”

Az ítélet tábla kiemeli, hogy a kommentárirodalom szerint „a Ptk.-nak a változással semmiképpen sem az volt a célja, hogy a sérelemdíj elhanyagolható súlyú személyiségi sérelmekhez is kapcsolódjék (...), [s azt is] mindenképpen elkerülendőnek tart[ja], hogy a bírói gyakorlat a büntető elemnek adjon hangsúlyt, és egyfajta büntető kártérítés (punitive damages) irányába menjen el, mint pl. az Egyesült Államokban.” (Székely László: Sérelemdíj. In: Vékás Lajos - Gárdos Péter (szerk.): Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz. 1. kötet. Budapest, 2014. 174-175. oldalai)

Rögzíti, hogy az eredeti (az új polgári jogi kódex koncepciójának 2003. évi elfogadásakor fennálló) elképzelés szerint a sérelemdíj nem a nem vagyoni kártérítést, hanem kifejezetten a közérdekű bírságot váltotta volna fel; a dualista változat szerint a régivel azonos módon szabályozott nem vagyoni kártérítés mellett lehetett volna megítélni a sérelemdíjat akkor, ha a jogsértés súlyához nem igazodott volna megfelelően a nem vagyoni kártérítés összege, annak jogosultja viszont nem az állam, hanem a sérelmet szenvedett fél lett volna. A későbbi tervezetek - beleértve a hatályba nem lépett 2009. évi Polgári Törvénykönyvet is - viszont a monista megoldás mellett döntöttek, a nem vagyoni kártérítést és a sérelemdíj intézményét sajátosan összeolvasztották.

Az ítélet tábla változatlanul alkalmazandónak tartja azt a törvényszék által is hivatkozott, a kommentárirodalomban is megjelenő álláspontot, amely szerint „a sérelemdíj

megállapításához továbbra is szükséges a személyiséget ért nem vagyoni sérelem, amely kifejeződhet

- a) mozgáskorlátozottságban, csonkoltságban, torzulásban, egészségromlásban, a test szerveinek működési zavaraiiban, bénulásban, a nemzőképesség csökkenésében vagy elvesztésében, fogamzó-képtelenségben stb. (testi változások)
- b) személyiségzavarban, pszichikai fájdalomban, kisebbségi vagy megalázottsági érzés kialakulásában, lelki válságban stb. (lelki változások)
- c) a személyiséget körülvevő társadalmi-természeti környezetnek a személyiségre hátrányos megváltozásában (környezeti hatások)" /Petrik Ferenc: Sérelemdíj. In: Petrik Ferenc (szerk.): Polgári Jog - Kommentár a gyakorlat számára (a 2013. évi V. tv., az új Ptk. kommentárja). I. kötet. Második könyv, harmadik rész. Budapest, 2013. 101. oldal)

Ezen példálózó jelleggel felsorolt nem vagyoni sérelmek egy részének a jogsértésre visszavezethető bekövetkezését a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényen alapuló bírói gyakorlat a Pp. 163. §-a (3) bekezdésének első mondatában foglaltakat alkalmazva köztudomású tényként bizonyítottanak fogadta el. (Lásd például a Bírói Döntések Tárában BDT2012. 2766., BDT2012. 2610. és BDT2007. 1599. szám alatti, illetve a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.606/2012/6., Pf.I.20.787/2012/7., Pf.I.20.031/2013/4. és Pf.I.20.243/2013/4. számú eseti döntéseiben köztudomású tényként bizonyítottanak elfogadott immateriális sérelmeket.)

Az ítéltábla álláspontja szerint a jogalkotó ezt a bírói gyakorlat által kidolgozott ún. köztudomás-doktrínát emelte jogszabályi szintre akkor, amikor a Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdésében kimondta, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének a bizonyítása nem szükséges.

Mindezekből következően valamely személyiségi jog megsértésére alapított kereset esetén a személyiségi jogi jogsértést állító félnek - a Pp. 121. §-a (1) bekezdésének II. fordulatában írt tényállítási kötelezettségéből is levezethetően - továbbra is meg kell jelölnie azt a konkrét nem vagyoni sérelmet (immateriális hátrányt), amely őt az állított jogsértő magatartás következtében érte.

A bíróságnak a személyiségi jogi jogsértés megtörténte körében fogatosított bizonyítást követően, értelemszerűen a jogsértés tényének a megállapíthatósága esetén el kell döntenie, hogy a sérelmet szenvedett fél által megjelölt nem vagyoni sérelem (immateriális hátrány) bekövetkezése a Pp. 163. §-a (3) bekezdésének első mondata alapján köztudomású tényként bizonyítottanak elfogadható-e, mert amennyiben nem (annak megítéléséhez például különleges szakértelem, s így szakértő kirendelése szükséges), úgy a nem vagyoni sérelemre (immateriális hátrányra) vonatkozóan bizonyítási eljárást kell lefolytatnia.

Az ítéltábla objektív és szubjektív személyiségvédelmi szankciók együttes érvényesítése esetén - a fentebb írtak mellett - azt az álláspontot is alkalmazhatónak tartja, amely szerint a bíróság a Ptk. alapján már nemcsak az elégtételadás módját határozhatja meg szabad mérlegeléssel, s igazíthatja a konkrét tényálláshoz, hanem - természetesen a keresetet kimerítve - az adott ügy egyedi tényállása alapján akként is dönthet, hogy „(...) az adott esetben a személyiségi jog (személyhez fűződő jog) sérelmének kiegyenlítéséhez a

rendelkező részben foglalt szankciók mellett sérelemdíj alkalmazása szükségtelen." /Vékás Lajos: Az új Polgári Törvénykönyv első évének tapasztalatairól. In: Barzó Tímea - Juhász Ágnes - Leszkoven László - Pusztahelyi Réka (szerk.): Ünnepi tanulmányok Bíró György professzor 60. születésnapjára. Miskolc, 2015., 628. oldal/

A felperes az alperesi állításra visszavezethetően őt ért konkrét hátrányt nem bizonyított, illetőleg hátránya az ún. köztudomás-doktrínát alkalmazva sem volt kimutatható; választási kampányidőszakban, egy jogi személyre (és nem valamelyik természetes személy jelöltre) vonatkozó valótlan állítás elhangzása a köztudomás szerint nem okoz sérelemdíjjal kompenzálendő hátrányt.

Figyelemmel arra, hogy a felperest ért sérelmet az elégtételadás szankciója megfelelőképpen kiegyenlíti, ezért az ítéletábra sem látott lehetőséget az alperes sérelemdíj megfizetésére történő kötelezésére.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-a (2) bekezdésének I. fordulata és a Pp. 254. §-a (3) bekezdésének második mondata alapján helyes indokai alapján helybenhagyta.

Az alperes nem terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet, ezért perköltséggént kizárólag az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. §-ának (1) bekezdésén és 46. §-ának (1) bekezdésén alapuló, 40 000 Ft összegű fellebbezési illeték merült fel, amelynek a megfizetésére az ítéletábra az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése, valamint 15. §-ának (1) és (3) bekezdéseiben írtak alapján az eredménytelenül fellebbező felperest kötelezte.

Debrecen, 2015. szeptember 23.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Pribula László s.k. előadó bíró,
Dr. Bakó Pál s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő